

Autoriteit Consument en Markt
Directie Energie
Postbus 16326
2500 BH DEN HAAG
regulering.energie@acm.nl

21 maart 2023

Onderwerp: Reactie op onderzoeksrapport “Onderzoek Volumecorrectieregeling” van Royal HaskoningDHV (met referentie BI8707-IB-RP-221206-1626)

Geachte heer, mevrouw,

Als grootschalige afnemer van elektriciteit maakt Nobian graag gebruik van de gelegenheid om te reageren op de inhoud van het onderzoeksrapport van Royal HaskoningDHV (met referentie BI8707-IB-RP-221206-1626), zoals vermeld in het [nieuwsbericht op de ACM website](#) van 2 maart 2023 met de titel “Consultatie onderzoek naar de volumecorrectieregeling (VCR)”.

Nobian is een voorstander van het benutten van flexibiliteit in haar productieprocessen. Daarnaast zoekt Nobian naar mogelijkheden om het elektriciteitsnetwerk beter en efficiënter te benutten en naar manieren om bij te dragen aan de stabiliteit van het elektriciteitsnetwerk. Optimaal gebruik van het netwerk heeft immers voordelen voor alle betrokkenen. Met een veranderend energiesysteem zien wij mogelijkheden voor nieuwe oplossingen die bijdragen aan de stabiliteit en optimale benutting van het elektriciteitsnetwerk, zoals bijvoorbeeld alternatieve transportrechten, een onderwerp waarover we u in november 2022 onze gedachten hebben gedeeld in reactie op uw consultatiedocument “Alternatieve transportrechten en use it or lose it” (met referentie Zaaknr. ACM/22/178980 / Documentnr. ACM/UIT/584485).

Met betrekking tot het onderzoek naar de VCR lezen wij op [uw website](#) dat uit het onderzoek blijkt dat “de onderzoekers geen grondslag hebben kunnen vinden voor de VCR”. Nobian is van mening dat deze conclusie niet uit het onderzoek getrokken geworden, doordat de vraagstelling beperkt is tot de bestaande VCR. In deze reactie zullen wij puntsgewijs beschrijven waarom Nobian van mening is dat de analyse te beperkt is om een (definitief) oordeel over de VCR te vormen, en welke alternatieven volgens Nobian mogelijk zijn:

Scope van het onderzoek

1. Nobian kan zich vinden in de conclusie dat de bestaande VCR (“prikkel voor vlakke afname”) niet meer actueel is. Maar de VCR is ook ingericht op een manier dat de VCR juist partijen belooft die zoveel mogelijk produceren in de daluren; momenten waarop er geen piekbelasting is van het elektriciteitssysteem. Dat element wordt in het onderzoek (onterecht) niet benoemd. De VCR is een belangrijke incentive om naast het minimaliseren van de frequentie van de pieken en de grootte daarvan, deze pieken zoveel als mogelijk in de daluren te laten plaatsvinden. In de studie is niet onderzocht wat het effect zou zijn van een aanpassing van de definitie van de daluren (van 23:00 – 07:00 uur, naar meer flexibel te bepalen daluren) in de VCR, om de VCR weer aan te laten sluiten bij de energietransitie.

2. Tijdens de stakeholderbijeenkomst op 6 juli 2022 heeft de ACM ook aangegeven dat opties voor beperkte aanpassing(en) van de VCR onderdeel zal zijn van het geplande onderzoek naar de volumecorrectieregeling. In de vraagstelling van het onderzoek komt dit niet terug. Dat is jammer, omdat een aangepaste VCR flexibiliteit van (groot)verbruikers kan ontsluiten en stimuleren en een toegevoegde waarde voor de stabiliteit van het elektriciteitsnet kan opleveren.

Bredere belangenafweging

3. Op het verzoek van de ACM tijdens de stakeholdermeeting op 6 juli 2022 heeft Nobian ook input gegeven voor het geplande onderzoek naar de volumecorrectieregeling (VCR). Daarbij hebben we onder andere gereageerd op de stelling dat het (internationale) *level playing field* geen belang is om mee te nemen in de afweging over een toekomstige volumecorrectieregeling. Tijdens de bijeenkomst werden hier al een aantal vragen over gesteld, en ook wij waren en zijn van mening dat de huidige wetgeving (specifiek [artikel 36 lid 1 uit de Elektriciteitswet](#)) dwingt tot een bredere belangenafweging waartoe ook het *level playing field* behoort. Er is er ook jurisprudentie op dat vlak, namelijk het besluit tot afschaffing van het Landelijk Uniform Producententarief (LUP) in 2005 in verband met een slechtere internationale concurrentiepositie van producenten.
4. Terecht hanteert de ACM in onze optiek het principe van non-discriminatie. Daarbij lijkt de gehanteerde definitie echter beperkt tot non-discriminatie binnen de grenzen van Nederland. Nobian acteert, net als vele andere Nederlandse bedrijven, op een Europese en wereldmarkt en concurreert ook met bedrijven die wel genieten van regelingen die vergelijkbaar zijn met de VCR. Om die reden is Nobian van mening dat de ACM, als lid van European Union Agency for the Cooperation of Energy Regulators (ACER), het non-discriminatiebeginsel op een Europees niveau moet bezien om de missie na te streven tot integratie van de Europese, interne energiemarkt. Dat is ook in lijn met de [missie en visie van de ACM](#) dat “*bedrijven in goed functionerende markten eerlijk concurreren met elkaar*”. Aangezien de Nederlandse energiemarkt een integraal onderdeel vormt van de Europese, interne energiemarkt, kan dit alleen geborgd worden door Europese regelgeving (en ontwikkelingen daarin) in besluitvorming mee te wegen.
5. In het kader van een internationaal gelijk speelveld merkt Nobian op dat kortingen op netwerk tarieven gangbaar en niet-controversieel zijn. Als grootverbruiker die ook in Duitsland actief is zien wij bijvoorbeeld dat het daar toegepaste principe van HochLastZeitFenster (HLZF)¹ als kosten reflectief wordt beschouwd. In tegenstelling tot de VCR gaat het HLZF concept niet uit van vaste ‘daluren’, maar werkt het HLZF met jaarlijks vastgestelde dal- en piekuren. Deze uren worden per netbeheerder vastgesteld; ook door regionale netbeheerders. Op deze manier ontstaat dus een dynamische variant van de VCR, die meebeweegt met de energietransitie en goed aansluit bij de situatie van de netbeheerder. Het bevreemdt Nobian dat in het onderzoek en beleidsontwikkeling rond de VCR tot nu toe geen analyse is uitgevoerd van dit concept (of andere, vergelijkbare concepten), die door collega-regelgevers van de ACM naar tevredenheid van alle betrokkenen worden toegepast.
6. Een ander voorbeeld is België: daar heeft Elia onlangs een formeel [voorstel](#) gedaan om korting te gaan geven aan partijen die afnemen tijdens lagere netbelasting (d.m.v. gebruik periode waarin afname niet in aanmerking wordt genomen voor bepaling maandpiek) en er daarnaast mogelijkheden komen voor flexibel contracteren (lagere jaarpiek, in ruil voor flexibiliteit). Kortom, wij zien dat in de ons omringende landen de tariefstructuur is/wordt aangepast aan de energietransitie. Wij zijn daarom

¹ Meer informatie over het HochLastZeitFenster (in het Duits) is te vinden op de [website van TenneT](#) en [Netztransparenz](#).

verbaasd dat de ACM een dergelijke modernisering niet lijkt mee te nemen in haar analyse van de VCR.

Bescherming van afnemers

7. Bij besluitvorming over de VCR dienen alle belangen afgewogen te worden. In het onderzoek en de communicatie van de VCR wordt niet geanalyseerd wat het effect van continuering, aanpassing en afschaffing van de VCR is op de partijen die nu – en mogelijk in de toekomst – in aanmerking komen voor de VCR. Voor zover onze informatie reikt gaat het in 2022 om circa EUR 70 – 80 miljoen voor alle bedrijven; een bedrag dat uiteraard proportioneel meebeweegt met de stijgende netwerktarieven. Van Nobian en alle andere grootverbruikers wordt verwacht door de maatschappij, netbeheerders en ACM dat zij zo snel mogelijk hun productieprocessen flexibeler maken. De confrontatie met extra lasten bij afschaffing van de VCR zal dit proces in ieder geval niet versnellen. Uit het onderzoek wordt niet duidelijk of afschaffing van de VCR leidt tot de toenemende flexibiliteit als gevolg van de energietransitie en actuele netcongestie. Zolang deze onduidelijkheid bestaat, kan er volgens Nobian geen besluit worden genomen over aanpassing en afschaffing van de VCR.
8. Volledigheidshalve merken wij op dat we Nobian als grootverbruiker al significant meebetaalt aan de energietransitie. Bijvoorbeeld door nieuwe hernieuwbare opwek mogelijk te maken door het afsluiten van langjarige afnameovereenkomsten, maar ook via de snel stijgende netwerkkosten. [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] Bekeken vanuit het kostenveroorzakingsprincipe leidt dit in onze optiek tot een vreemde situatie dat Nobian wel geconfronteerd wordt met relatief en absoluut sterk stijgende netwerktarieven, terwijl wij geen of slechts beperkte invloed hebben op de totstandkoming van die kosten.
9. Uit het onderzoek van Royal HaskoningDNV en de communicatie van de ACM daarover is het voor Nobian niet duidelijk hoe de belangen van ons en mede-grootverbruikers door de ACM beschermd worden door de VCR (mogelijk) af te schaffen zonder grondige analyse naar de effecten van modificatie van de VCR of het – binnen afzienbare termijn – beschikbaar hebben van een alternatieve tariefstructuur die leidt tot de vereiste langjarige investeringszekerheid.

Behoeftte aan flexibiliteit en modificatie van de VCR

10. De huidige netinvesteringen worden namelijk primair gedreven door de energietransitie. De grootste bottleneck voor verdere vergroening is momenteel zelfs de netuitbouw. Vandaar dat de ACM in het [nieuwsbericht op haar website](#) over de consultatie terecht wijst op de toenemende behoefte aan flexibiliteit als gevolg van de energietransitie en actuele netcongestie. Er staat echter ook dat “*de VCR grootverbruikers niet stimuleert om hun verbruik aan te passen aan bijvoorbeeld de beschikbaarheid van duurzame energie van windmolens en zonnepanelen, iets wat in de energietransitie juist in toenemende mate nodig is*”. Die stelling klopt alleen met de huidige, vaste definitie van daluren in de definitie van de VCR berekening. De opzet van de VCR – met een focus op afname tijdens daluren – kan een prikkel geven om afname, opwek en netcapaciteit op elkaar te stemmen. Hoe beter die afstemming, hoe minder kosten de netbeheerders moeten maken en hoe meer (en sneller!) nieuwe partijen kunnen worden aangesloten. Het (dynamisch) aanpassen van de definitie van de daluren in de VCR kan daar een belangrijke rol in spelen. Zie ook randnummer 1 en 5.
11. Nobian is voorstander van het aanpassen van nettarieven aan de energietransitie. Dat hebben we de ACM ook laten weten in reactie op uw consultatiedocument “Alternatieve transportrechten en use it or

lose it" (met referentie Zaaknr. ACM/22/178980 / Documentnr. ACM/UIT/584485) in november 2022. Door de toenemende groei van wind- & zon opwek verwachten wij namelijk dat de netbeheerders het meeste baat hebben bij dynamische tijdvensters om verbruik te stimuleren / ontmoedigen. Dit gaat leiden tot minder congestie en extra aansluitcapaciteit, met name voor klanten met een relatief lage bedrijfstijd (kantoor, winkels, woonwijken), flexibele afnemers ("fleet smart charging", waterstofproductie) en piek-opwekkers (zon). Alhoewel dit concept meer neigt naar een vorm van alternatieve transportrechten, achten wij deze relevant in de context van de VCR consultatie, omdat het dezelfde doelen nastreeft.

De tijdvensters waarop verbruik gestimuleerd / ontmoedigd wordt zouden dan dagelijks, voor de volgende dag, gecommuniceerd worden door de netbeheerder(s). Dit kun dus per (deel)net een ander tijdvenster zijn. De nettarieven worden bepaald op basis van de maximale afname tijdens de gecommuniceerde piektijd venster(s), waarop verbruik dus ontmoedigd wordt. Uiteraard kan, analoog aan de huidige VCR, nog gewerkt worden met een maximale korting .

Binnen dit concept is het voor Nobian wel van belang dat het aantal uren per tijdsperiode waarvoor een beperking kan worden ingesteld beperkt dient te zijn om afname- en investeringszekerheid te borgen. Eventuele acties op verzoek van de netbeheerder (congestie management, FFR, etc.) zouden ook gecorrigeerd moeten worden.

12. Bovenstaande elementen worden kort aangestipt in hoofdstuk 4.3 van het rapport van Royal HaskoningDNV. Het opnemen van een (gemodificeerde) VCR in een nieuwe tariefstructuur (gekoppeld aan onderwerpen als "non-firm ATO" of het eerder genoemde Duitse HLZF systeem) is inderdaad praktisch en kostentechnisch efficiënt. Echter, het lijkt ons onwaarschijnlijk dat een nieuwe tariefstructuur op korte termijn geïmplementeerd wordt. Onduidelijkheid over het toekomstige tariefsysteem en toekomstige tarieven draagt niet bij aan een betere toegang tot de energiemarkt (bijvoorbeeld voor groene waterstofproductie) en betere betaalbaarheid / continuïteit, zoals de ACM als speerpunten benoemt in haar [missie en visie](#). Wat Nobian betreft een extra reden voor de ACM om zich te richten op modificatie van de VCR (per 1 januari 2024) tot er een volwaardig alternatief beschikbaar is waarmee het elektriciteitsnetwerk verder efficiënter gebruikt kan worden en kosten bespaard worden.
13. Een andere modificatie van de VCR, in het verlengde van randnummer 11, die zeker onderzocht moet worden, is de rol van de kWmax component. In de huidige tarieven speelt de 'jaar kWmax' (piekconsumptie in een jaar) een grote rol. Dit bepaalt circa 50% van het tarief. Een wijziging naar bijvoorbeeld een gewogen kWmax zou beter passen bij kostenreflectiviteit. De weging kan eruit bestaan dat kWmax in een 'lage netbelastingperiode' minder zwaar weegt als een kWmax in een 'hoge netbelasting' periode. Een thema dat recent ook benoemd is door Netbeheer Nederland (['Verhoging gecontracteerd transportvermogen na overschrijding is niet langer wenselijk' \(energeia.nl\)](#)): kennelijk zijn er veel situaties waarin een overschrijding van jaar kWmax geen gevolgen heeft voor de netbeheerder; uit oogpunt van kostenreflectiviteit zou hier dus op kunnen worden ingesprongen om de VCR te modificeren, aangezien de kWmax ook een onderdeel vormt van de VCR berekening. Wij zijn dan ook van mening dat het ontbreken van een analyse naar de impact van een dergelijke "simpele aanpassing van de VCR" in het rapport van Royal HaskoningDNV, ervoor zorgt dat er geen sluitende conclusie over de wenselijkheid en toekomstvastheid van de VCR getrokken kan worden.

Samenvattend

14. Nobian betreurt dat de ACM in de opdrachtstelling van het onderzoek geen VCR alternatieven (bijvoorbeeld modificatie van daluren-definitie, kWmax component) heeft meegenomen en Nobian vraagt zich af hoe de ACM met dit onderzoek invulling heeft gegeven aan haar wettelijke taken tot i) een brede belangenafweging en ii) afnemerbescherming.
15. Het staat buiten twijfel dat er (groot)verbruikers zijn die door aanpassingen in hun gedrag van grote waarde (kunnen) zijn voor het elektriciteitssysteem. De VCR had tot doel om die waarde te stimuleren. Zolang er geen alternatief is in de vorm van een nieuw tariefsysteem dat hier op inspeelt, ligt het volgens Nobian voor de hand om die waarde te realiseren door modificatie van de huidige VCR. En bij modificaties valt te denken aan elementen die nu in de VCR berekening zitten, zoals:
 - a. de minimum bedrijfstijd van 65%; en/of
 - b. definitie van het relevante verbruik (welke uren zijn relevant > nu focus op uren tussen 23:00 en 07:00); en/of
 - c. kWmax element in de berekening (één piek in het jaar of wijzigen naar gewogen kWmax of kWmax per maand/kwartaal); en/of
 - d. de periode die als "meetperiode" dient.

Zoals reeds toegelicht (onder andere in randnummer 2) hadden deze modificaties volgens Nobian ook binnen de scope van het onderzoek moeten vallen. Aangezien dat niet het geval is geweest, stelt Nobian voor om de consultatieopdracht uit te breiden met een onderzoek naar modificatie van de VCR. Dit wordt overigens ook in het rapport al aangegeven, zie de laatste regels van hoofdstuk 1.1. ("*.. hecht de ACM aan onderbouwing voordat zij een kortingsregeling ter vervanging van de VCR kan opnemen in de Tarievenscode elektriciteit.*").

16. Concreet stellen wij voor om de mogelijkheden om de VCR dynamischer te maken nader te onderzoeken. Deze brief bevat reeds een aantal concrete suggesties. Wij verwachten dat een modificatie van de VCR leidt tot een efficiëntere benutting van het elektriciteitsnetwerk, dat de resulterende kostenbesparing voor de deelnemende industrie relevant is, dat netbeheerders sneller nieuwe partijen kunnen aansluiten en dat dit voordelen zou hebben voor de stabiliteit van het elektriciteitsnetwerk.

Wij stellen het op prijs als de ACM in het verdere consultatieproces (bijvoorbeeld tijdens de aangekondigde stakeholderbijeenkomst) inhoudelijk wil ingaan op bovenstaande punten. Vanzelfsprekend zijn wij desgewenst beschikbaar voor het verschaffen van een nadere (mondelijke) toelichting indien daar behoefte toe bestaat.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature block]